



การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ของเทศบาลเมืองแม่โจ้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

จัดทำโดย

หน่วยตรวจสอบภายใน เทศบาลเมืองแม่โจ้
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตหากเกิดขึ้นแล้วย่อมมีผลกระทบในทางลบต่อองค์กร ซึ่งปัญหาเกิดจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นเจตจำนงของเทศบาลเมืองแม่โจ้ ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบและสามารถ ตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ หน่วยตรวจสอบภายใน เป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์กรที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเทศบาลเมืองแม่โจ้ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในเทศบาลเมืองแม่โจ้ โดยคัดเลือกกระบวนการ จำนวน ๑ กระบวนการ ตามขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน คือ ๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘) ๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการ กิจกรรม แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในเทศบาลเมืองแม่โจ้เพื่อควบคุมความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน

เมษายน ๒๕๖๓

สารบัญ

หน้า

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
ความหมาย	๑
วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง	๑
การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	๒
การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๒
เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)	๓
การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)	๔
การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตของเทศบาลเมืองแม่โจ้	๕
แผนบริหารความเสี่ยง	๖

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินงานขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)

๒) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหาร จัดการทรัพยากรภาครัฐ

วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการงานต่างๆ อธิบายรูปแบบ พฤติการณ์ เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในเทศบาลเมืองแม่โจ้ที่มีประสิทธิภาพ

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและบริหารจัดการทรัพยากร

ภาครัฐ

ชื่อกระบวนการ/งาน การจัดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ.๒๕๖๓

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	UnKnow Factor (อาจจะเกิดขึ้น)
เจ้าหน้าที่ มีการทุจริตการเบิกใช้น้ำมันรถยนต์ ส่วนกลาง เช่น มีการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย โดยน้ำมันส่วนที่เหลือนำไปใช้ถึงหรือทอนเป็นเงินสด		√

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

■ สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

■ สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบ ระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

■ สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายฝ่าย ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม

■ สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
เจ้าหน้าที่ มีการทุจริตการเบิกใช้น้ำมันรถยนต์ส่วนกลาง เช่น มีการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย โดยน้ำมันส่วนที่เหลือนำไปใช้ถึงหรือทอนเป็นเงินสด			√	

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงใน การทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงใน การทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงาน กำกับดูแล/พันธมิตร/ เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับรุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงาน กำกับดูแล/พันธมิตร/ เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
	๓ ๒ ๑	๓ ๒ ๑	
เจ้าหน้าที่ มีการทุจริตการเบิกใช้น้ำมันรถยนต์ ส่วนกลาง เช่น มีการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย โดยน้ำมันส่วนที่เหลือนำใส่ถังหรือทอนเป็นเงินสด	๒	๓	๖

ตาราง ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST (ค่าควรเป็น ๓ หรือ ๒)	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD (ค่าควรเป็น ๑)
เจ้าหน้าที่ มีการทุจริตการเบิกใช้น้ำมันรถยนต์ ส่วนกลาง เช่น มีการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย โดยน้ำมันส่วนที่เหลือนำใส่ถังหรือทอนเป็นเงินสด	๓	

ตาราง ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
เจ้าหน้าที่ มีการทุจริตการเบิกใช้น้ำมันรถยนต์ส่วนกลาง เช่น มีการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย โดยน้ำมันส่วนที่เหลือนำใส่ถังหรือทอนเป็นเงินสด			X

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน แต่องค์กรยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน และยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
เจ้าหน้าที่ มีการทุจริตการเบิกใช้น้ำมันรถยนต์ ส่วนกลาง เช่น มีการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัวหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย โดยน้ำมันส่วนที่เหลือนำไปใส่ถังหรือทอนเป็นเงินสด	พอใช้		√	